

KAYBOLAN KÜLTÜRÜMÜZ ANDIRIN

Anadolu’da olduğu gibi Çukurova bölgesinde de harmanın yeri ve önemi büyüktür. Andırında da öyle. Harmanlar eskiden hayatın ta kendisi idiler

Ülkemizde her şeyin değişime uğradığı gibi binlerce yıldır bu topraklarda yaşanan harman da değişime uğradı. 40-50 yaş kuşağı harmana makinenin girmesiyle yaşanan değişimi yıl yıl izlediler. Bugün artık tarlada insan eli değmeden üretim (hasat) yapılıyor. Harman’a ihtiyaç kalmıyor. Beraberinde bin yıldır biriken harman kültürü de yok oluyor.

Biz yine de yeni kuşaklara harmanın kültürünü aktaralım istedik.

Harman, tarlanın hazırlanışı, tohumun toprağa atılışı hikayesiyle başlar. Tamamen tabiata bağlı ekim – dikim daha sonraları, sulama, makine, gübre gibi desteklerle doğal olmaktan çıktı.

Ziraat makineye bağlı olunca el ve kol gücüne dayalı eski harmanlar kalmıyor. Harmanda kullanılan el yapımı aletler de ortadan kalkıyor. Mesela; yaba, kürek, dirgen, anatut, tırmık, gem, kağrı, saban, pulluk gibi niceleri. Bunlar artık üretimde ve tarım kültürümüzde yoklar.

Harman deyip geçmeyelim. Harman bir mevsimin adıdır. Öncesi ve sonrasıyla bir mevsim sürer harman dönemi. Hatta güneyde en sıcak yerlerde erken (mayıs ayında) başlayarak yükseklerde Ağustos ayını bulur. Koca bir yaz harmanla, hasatla uğraşır çiftçiler.

Harman bolluk ve bereketin temsilidir. İnsanın gönlünün gözünün bol olduğu mevsimdir harman. Bir atasözümüzde “çiftçi harman cömert, ambarda cimri olur” der. Bir yıl durmadan dinlemeden ailece, keşik yaparak, imece uygulayarak çalışmış çabalamış harman kurmuştur. Harmanda emeğinin, umudunun karşılığını almaktadır. Kendi helal kazancıdır. Ürün bol olduğu için şükreder.

Harman sadece çiftçilerin beklediği mevsim değildir. Fakir-fukara, aç-yoksul harmanı beklerler. Çiftçiler ürünlerini paylaşır bu insanlarla. Başının gözünün sadakası olur dağıttıkları kaza bela savar. Böyle inanırlar. İnandığı için dağıtır. Dağıtarak cömertleşir. Harmandan insanların dışında kuşlar, karıncalar, hayvanlar da nasibini alır.

Harmanlar ortaklık kültürümüzü yaşatırdı. İnsanlar birbirleriyle yardımlaşarak işlerini kolay kılarlardı. Harmandaki kültür, hayatın her alanına yansır, toplum bir ve bütün olurdu. Ekmeğini paylaşan insanlar birbirlerinin acılarını, sevinçlerini de paylaşırlardı. Tarihimizde bu kültür, medeniyete dönüşerek millet olmamızın temellerini atmıştır.

Bugün harman kültürünün boşluğu doldurulamıyor. Eskiden paylaşan toplum şimdi, kendi kazancını kendi yeme bencilliğine düşerek yalnızlaşıyor ve çözülüyor. Harman gibi bizi pekiştiren nice kültürlerimiz vardı. Bir bir aramızdan ayrılıyorlar.